МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КЛІНІЧНОЇ ТА ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ МЕДИЦИНИ

Матеріали 86-ї підсумкової конференції науковців
Буковинського державного медичного університету

Чернівці, БДМУ
2005

СУСПІЛЬНІ ТА ГУМАНІТАРНІ НАУКИ

М.М. Вахоцький
ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ ТЕРМІНА "ПАРАМЕДИК"
ТА МІСЦЕ ПАРАМЕДИКІВ У СУЧАСНІЙ СИСТЕМІ
ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я США 153

Н.І. Войткевич, Г.В. Шалаєва
ЕКСТРАЛІНГВІСТИЧНА ОБУМОВЛЕНІСТЬ ЛІНГВІСТИЧНИХ
ПРОЦЕСІВ У МЕДИЧНІЙ І ПАРАМЕДИЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ 156

О.С. Гнатчук
ЖІНКИ-НАУКОВЦІ В МЕДИЦИНІ 159

К.Ф. Заболотний, Л.І. Починок
ЗАПОЗИЧЕННЯ З КЛАСИЧНИХ МОВ У ТЕРМІНОСИСТЕМІ
„MUSIC" (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ) 162

Л.І. Запоточна
СПІВВІДНОШЕННЯ ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНОГО ТА
НАЦІОНАЛЬНОГО В АНГЛІЙСЬКІЙ МЕДИЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ 165

З.М. Кекух, Г.М. Лапа
ЗАГАЛЬНА ЛІНГВІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА АНГЛІЙСЬКОЇ
ТЕРМІНОЛОГІЧНОЇ ЛЕКСИКИ СУБМОВИ „ПАРАМЕДИЦИНА"
У СТАТИЧНОМУ ТА ДИНАМІЧНОМУ АСПЕКТАХ 168

Б.І. Лабінська
КОНТАМІНАЦІЯ НІМЕЦЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ
ОДИНИЦЬ, ЩО ПОЗНАЧАЮТЬ ФІЗИЧНИЙ СТАН ЛЮДИНИ 170

О.О. Маковська
ФУНКЦІОНУВАННЯ ІНТРАЛІНГВАЛЬНИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ
(НА ПРИКЛАДАХ АМЕРИКАНСЬКОГО ТА БРИТАНСЬКОГО
ВАРІАНТІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ) 173

І.П. Одинський
ПРОБЛЕМА ЛЮДСЬКОГО ФАКТОРА В УМОВАХ СУЧАСНОЇ
НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ 176

Л.Б.Потапова
СУСПІЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ 180

Л.І. Починок, І.Є. Томка
ДО ПРОБЛЕМИ МІГРАЦІЇ АНГЛІЙСЬКОГО СЛОВА 186

І.П. Протасова
ДО ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ ПАРАМЕДИЧНИХ ТЕРМІНІВ,
ЩО ФУНКЦІОНУЮТЬ У НІМЕЦЬКІЙ СУБМОВІ МЕДИЦИНИ 188

© О.О. Маковська, 2005
УДК 811.111 : 81–11

ФУНКЦІОНУВАННЯ ІНТРАЛІНГВАЛЬНИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ (НА ПРИКЛАДАХ АМЕРИКАНСЬКОГО ТА БРИТАНСЬКОГО ВАРІАНТІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ)

О.О. Маковська

Кафедра іноземних мов
(зав. – доц. О.М. Рак)
Буковинського державного медичного університету

Багатофункціональність, інтернаціональність та існування варіантів англійської мови веде до так званих внутрішніх запозичень. Дві найбільші підсистеми – американський та британський варіант – тісно взаємодіють та поповнюються за рахунок запозичень з одного національного варіанту в інший. Крім того, існують запозичення діалектизмів та сленгів. Вони не лише збагачують мову у кількісному відношенні, а й сприяють розповсюдженню словотворчих елементів, моделей та механізмів семантичного розвитку.

На сучасному етапі чітко спостерігається тенденція до запозичень американізмів у британський варіант. Це явище зумовлене двома суттєвими причинами:

- неологізми виникають саме в американському варіанті, котрий є більш демократичним у цьому відношенні, та схильний до інновацій;
- американізми є частиною загальноанглійської лексики у структурному аспекті, тому вони запозичуються легше [1].

Такий процес можна назвати асиміляцією американізмів та відривом від американського контексту – у британському вони набувають іншого відтінку значення.

Оскільки запозичення збільшують кількість експресивних засобів мови, і це, як правило, актуальні поняття, співвіднесені з популярними рухами, то такий процес є позитивним явищем для британського варіанту.

У 1988 році у британських джерелах почав функціонувати американізм *drug-czar*, що означало „керівник спеціального органу по боротьбі з наркотиками". Вживання слова викликало непорозуміння у його тлумаченні: назва титулу вищої особи в державі поряд із словом „*drug*" позначає наркобарона, боса наркобізнесу: *drug-baron, drug-king, drug-lord*; са́ме російське слово „цар", що означає титул вищої особи, вживається для позначення антонімічного поняття до наведених термінів.

Окремі американізми запозичуються разом із самими поняттями, які у британському варіанті досі не існували: *bus-buddy* – провідник пасажирського автобуса (існує у Великобританії лише з 1997 р.); *doula* (гр.) – жінка, що допомагає матері під час пологів (у Греції означало домашню рабиню, у 80-х роках з'явилася асоціація таких жінок у Канаді, а в 90-х – і в Англії). Такі запозичення є переважно експресивними ресурсами британського варіанту [3].

Окрему категорію виражальних засобів мови складають фразеологічні одиниці. У 90-х роках у британському варіанті поширилась велика кількість стійких словосполучень, котрі в США застосовувалися раніше: *enchilada* – важлива персона, *last hurrah* – лебедина пісня, *movers and shakers* – впливові люди, *couch potato* – людина, що веде пасивний спосіб життя, *loose cannon* – людина з непередбаченою поведінкою, *magnet school* – спеціалізована школа, *rust belt* – індустріальний район, що занепадає.

Часто фразеологізми набувають іншого поширення, семантично пристосовуючись до британської дійсності – *ivy league*. У США воно означає 8 найпрестижніших університетів, а в Англії відповідає поняттю кращих вищих навчальних закладів країни. Американізми, що запозичуються у британський варіант і не є неологізмами, все одно сприймаються як неологізми, тому що більшості носіїв цього варіанту вони були невідомі.

Американський варіант часто поповнюється за рахунок запозичень з інших мов, тому виступає посередником у передачі цих слів у британський варіант: *bimbo* (італ.) – інтелектуально обмежена молода людина; у британському варіанті слово набуває нових відтінків значення, так, Longman Dictionary (2000р.) дещо по-іншому тлумачить це слово: *bimbo an insulting word for an attractive but unintelligent young woman* (образливе слово для позначення привабливої, але нерозумної молодої жінки) і наводить приклад: *He picked up some bimbo at the disco last night; honcho* (япон.) – хазяїн, бос, – таке значення зберігається і надалі; при цьому „бос" пишеться у лапках. Longman Dictionary пропонує таке визначення: *honcho – a person in charge* (відповідальний за щось або той, хто контролює ситуацію чи певний вид діяльності): *Who is a honcho around here?*

Ці запозичення асимілювалися і в британському варіанті функціонують елементи словотворчої парадигми згаданих слів: to bimbo, bimbetude, bimbette, bimboy; to honcho [2].

Повне зникнення відмінностей між варіантами неможливе: такі відмінності існують не лише у мові, а й у матеріальній та духовній культурі соціумів, які користуються однією мовою, у них виникають різні комунікативні потреби.

Отже, внутрішньомовне запозичення полягає у використанні одиниць та елементів одного варіанту мови в іншому її варіанті у зв'язку з виникненням у першому з них глобального чи актуального поняття, яке є необхідним для застосування в іншому соціумі.

Література. 1. Зацний Ю.А., Пахомова Т.О. Мова і суспільство: збагачення словникового складу сучасної англійської мови. – Запоріжжя: Запорізький державний університет, 2001. – С. 56-59. 2. Чередниченко А.И. Прагматические аспекты варьирования французской образной фразеологии. // Романские языки: семантика, прагматика, социолингвистика. – Л.: Изд-во ЛГУ, 1990. – С. 168-177. 3. Caremon D. Style Policy and Style Politics: a Neglected Aspect of the Language of the News // Media, Culture and Society. – 1996. – Vol.18. – P. 195-196.